7/19905

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : B.02.0.001/01-180 30/01/2007
Konu : 7/19905- esas sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 17.01.2007 tarihli KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02.28694 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Ersin tarafından Başkanlığınıza sunulan 7/19905 sayılı soru önergesinin cevapları aşağıda sunulmaktadır.

Anayasamızın 1 inci maddesinde, "*Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.*"

24 üncü maddesinde "*Herkes , vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.*

14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir.

Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.

Din ve ahlak eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve orta-öğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır.

Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz."

25 inci maddesinde, "*Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.*

Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz."

136 ıncı maddesinde, "*Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşünüşlerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.*"

hükümleri bulunmaktadır.

Anayasamızın laiklik ilkesi kapsamında, yukarıdaki maddelerden görüleceği üzere inanç özgürlüğünün Anayasamızın temel kurallarından biri olduğuna ve Anayasa ile teminat altına alındığına inanıyorum.

...../.....

Başbakanlık Merkez Bina Bakanlıklar 06573 ANKARA
Tel (0312) 424 00 34 Fax (0312) 419 54 43
e-posta: buro.abdullatifsener@basbakanlik.gov.tr Elektronik Ağ: www.basbakanlik.gov.tr

Hatay'da yaptığım konuşmada, "*Hepimiz Aleviyiz*" ifadesini kullandım.

Bu ifade tarzı, alevi yurttaşlarımızın sorunlarına duyarlı olduğumu, içlerinden biri olduğumu vurgulamaktadır. Bu bakış tarzı, aynı zamanda Anayasal bir zorunluluktur. Anayasamızın 80'inci maddesi "*Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler*" demektedir.

Siyasi kimliğe sahip kişilerin konuşma tarzları toplumsal kültür oluşturmaktadır. Bu kültür yurttaşlarımızın birbirine inanmasını, güvenmesini, birbirini sevmesini sağlıyorsa yarınlara güçlü olarak ulaşırız. Bu kültür, inançları, düşünceleri, partileri farklı yurttaşlarımızın birbirlerini kendileri için tehdit ve tehlike olarak algılamaya yol açıyorsa zararlıdır, yanlıştır. Siyaset yapan insanlar toplumsal sorumluluk sahibidir. Ülkemize zararlı olacak bir kültürün değil, faydalı olacak bir kültürün oluşmasına katkı sağlamalıdır.

Ben de, bu güzel ülkemize zararlı olmak yerine faydalı olmak için konuşuyorum. Hatay konuşmam da bu anlayışın bir gereğidir.

Bütün siyasi faaliyetlerim dinine ve mezhebine bakmaksızın tüm vatandaşlarımızın hukukunu korumak, refah düzeyini artırmak içindir. İnançlarını özgürce yaşamaları içindir. Alevi vatandaşlarımızın inanç özgürlüğü bağlamında spesifik taleplerinin de tarafsız bir bakışla değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığı Anayasal bir kurumdur. (Anayasa, m.136). Özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirmektedir. 22.06.1965 tarihinde kabul edilen 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da bu görevler "*İslam Dininin İnançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek*" şeklinde belirlenmiştir. Görevlerini ve bütçesini hangi ilkeler doğrultusunda, nasıl yerine getireceği veya kullanacağı Anayasa ve kanunlarda belirtilmiştir. Siyasi Partiler kanununun 89'uncu maddesi ise "*Siyasi Partiler, ... Diyanet İşleri Başkanlığının, genel idare içinde yer almasına ilişkin Anayasanın 136'ıncı maddesi hükmüne aykırı amaç güdemezler*" ifadesine yer vermekte, bu amacın dışına çıkmayı ilgili siyasi parti için kapatma nedeni saymaktadır.

Anılan Anayasa ve kanunlardaki hükümler çerçevesinde Diyanet İşleri Başkanlığı;

d) Genel İdare içinde yer alır. (Buna aykırı bir amaç gütmek, siyasi partiler açısından bile kapatma nedenidir)
e) İslam Dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütür, din konusunda toplumu aydınlatır.
f) İbadet yerlerini yönetir.

Bu temel özellikler, yürürlükteki yasaların çizdiği çerçeve olmaktan öte, Cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren belirlenmiş olan Türkiye Cumhuriyeti'nin laik hukuki alt yapısını oluşturmaktadır.

...../.....

Başbakanlık Merkez Bina Bakanlıklar 06573 ANKARA
Tel (0312) 424 00 34 Fax (0312) 419 54 43
e-posta: buro.abdullatifsener@basbakanlik.gov.tr Elektronik Ağ: www.basbakanlik.gov.tr

7/19905

Nitekim 3 Mart 1924 tarihinde TBMM'nde üç ayrı kanun aynı gün kabul edilmiştir. Bunlar, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı'nın tesis edilmesini sağlayan 429 Sayılı Kanun, 430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve 431 Sayılı Hilafetin İlgasına Dair Kanundur. 429 Sayılı Kanunda da açıkça, Diyanet İşleri Başkanlığı makamının "*Cumhuriyetin makarrında*" Genel İdare içinde yer aldığı, "Din-i Mübin-i İslam'ın ... itikadât ve ibadâta dair bütün ... mesalihinin tedviri ile görevli olduğu, dini müesseselerin idaresine yetkili olduğu belirtilmektedir. (m.1,2,3,4,5 ve 6)

Diyanet İşleri Başkanlığıyla ilgili bu anlayış, 83 yıldır hiç değişmemiştir. Hiçbir hükümet, hiçbir siyasal iktidar bu anlayışı değiştirmeye yönelik bir yetkiye sahip olduğunu düşünmemiştir. Bu anlayışın, Laik Cumhuriyet anlayışımızın bir gereği olduğunu kabullenmiştir.

Polemikten uzak, sağduyuya dayalı sağlıklı bir dialoğa ihtiyacımız bulunduğunu; varlığını ifade ettiğiniz sorunların, toplumsal mutabakat zemininde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Başbakanlık Merkez Bina Bakanlıklar 06573 ANKARA
Tel (0312) 424 00 34 Fax (0312) 419 54 43
e-posta: buro.abdullatifsener@basbakanlik.gov.tr Elektronik Ağ: www.basbakanlik.gov.tr